BİR ERGÜN KAZANIR HİKÂYESİ

AVUKATI MISIN?

ROMAN

ERGÜN KAZANIR

TİMAŞ

AVUKATI MISIN?

O zamanlar çocuklar fazla konuşmazdı. Konuşmaya kalksalar da hoş karşılanmaz; "Sus bakayım sen, büyüklerin işine karışma!" diyerek susturulurdu. Benim şansım, hem son çocuk olmanın getirdiği şımartılma hem de babamın itirazlarıma ve çıkışlarıma gösterdiği hoşgörüydü.

Birinci sınıfta okuma yarışması birinciliğini arkadaşım Hüseyin'e kaptırınca "Baba benim okuduğum sayfanın kelimeleri çok uzundu, bir daha asla beni geçemez." diye kararlılığımı dile getirmiştim. Ne de olsa ben bir kazanandım, kaybetmek henüz lügatimde yoktu. Arkadaşlarım tarafından çok sevilsem de bazı öğretmenlerim alışık olmadıkları tarzıma fena hâlde takılıyorlardı. Yanlış gördüğüm her şeye itiraz ediyordum:

"Sınıfın camını kıran o değil öğretmenim, yanlış kişiyi cezalandırıyorsunuz!"

"Aynı arkadaşı üçüncü kez seçtiniz, biz de tahtaya kalkmak istiyoruz!"

Arkadaşlarım bu dik duran ama dikleşmeyen tavrımdan mıdır bilinmez, hep etrafımda olmaya gayret gösterirdi. Altmış kişilik sınıfta yerinde duramayan çocuklar aralarında şakalaşırken; Hasan'ın attığı tebeşir Veysel'i ıskalayıp öğretmenin masasına düşünce bir hışımla yerinden fırladı emekliliği yaklaşan Birol

Öğretmen. Onun da nişancılığı iyi değildi ki Hasan'ı ıskalayıp arka sırada oturan Murat'ı kestirdi gözüne;

"Kalk, tek ayaküstüne duracaksın ders sonuna kadar." deyince atıldım:

"Murat'ın suçu yok öğretmenim, o atmadı."

Öğretmenden cevap geldi;

"Sen avukatı mısın?"

Hayatımda ilk kez duymuştum bu kelimeyi.

"Ben arkadaşıyım, onun bir suçu yok." dedim ısrarla. Sınıftan da destek bekledim ama gelmedi, öğretmen sordu;

"Peki, kim attı?"

"Dedim ya öğretmenim, ben arkadaşıyım, hem sınıftaki herkesin arkadaşıyım. Kimin attığını söylersem arkadaşlık mı olur?" diye ekledim.

Öğretmen etkilenmişti duydukları karşısında. Doğru ya, arkadaş arkadaşı satmazdı, Murat'ı da affetmekten başka yol bırakmamıştım öğretmenime.

Arkadaşlarım adına yaptığım hemen her itirazda duyduğum "Avukatı mısın?" sorusunu merak etmeye başlamıştım. Neydi bu avukat, ne iş yapardı? Dokuz on yaşlarında bir çocuk için bunlar kolay soru değildi. Avukatın ne olduğunu bilmiyordum ama yaptığımın doğruluğundan emindim. Öyleyse bu avukat kötü bir şey değil diye geçiriyordum çocuk aklımdan.

Şimdiki üniversite kulüpleri gibi sınıf kolları vardı o yıllarda. Sorumluluk bilinci kazanmak için temizlik kolu, trafik kolu, Kızılay kolu gibi kulüplerden birini seçerdi öğrenciler. Ben de Kızılay koluna merak salmıştım. Seçime giren tek aday olarak

bu kolun başkanı olmaya hak kazanmıştım. Kızılay kolu, acil durumlarda yaralılara müdahale ve ilk yardım konularında yetkiliydi. Yetkiyi almanın vermiş olduğu sorumlulukla artık gözüm sürekli yaralananlardaydı.

Havalar ısınınca bahçede koşuşturma mevsimi de açılmıştı. Çocuklar çeşit çeşit oyunlar oynarken gözüme, Murat'ın çelmesiyle üç beş metre sürüklenen Hilal takıldı. Aklıma kolumdaki Kızılay bandı ve cebimdeki mendil gelince koşturarak Hilal'in yanına gittim. Dizindeki kanı görünce geri duran çocukların aksine Hilal'e yardımcı olmaya ve onu kaldırmaya çalışıyordum. O sırada dinlemeyi çok sevmeyen nöbetçi Öğretmen Harun da koşarak yanımıza gelmişti. Öğretmenimiz ne olduğunu sorunca, "Çelme taktı Öğretmenim." dedi Hilal, gözünden akan yaşla burnundan akan sümüğün birbirine karıştığı anda. Hilal'in işaret ettiği yer mi hatalıydı? Yoksa can acısıyla o kadarını mı söyleyebilmişti kızcağız? İşareti alan Harun Öğretmen bana döndü. Hilal mi yanlış yeri işaret etti yoksa ben mi yanlış yerdeydim diye düşünürken, öfkesi yüzüne yansıyan Harun Öğretmenin gözü Kızılay kolluğunu görmedi, kulağı "Öğretmenim ben yapmadım." sözünü duymadı. Sağ yanağıma çok sert olmayan bir tokat attı ama içim acımıştı. Bir sürü arkadaşım olayın şahidiyken neden içlerinden birisi çıkıp Ergün'ün avukatı olmamıştı. Daha da zoruma giden, çelme takan Murat'ı tek ayak cezasından kurtarmıştım ama şimdi onun yerine tokadı ben yemiştim. Hem de savunmam bile alınmadan. Hilal sınıfın en tatlı, en uslu kızlarından biriydi, benim yediğim tokattan mahcup olduğunu sonraları hissetsem de hiçbir zaman affetmedim onu da. Zaten ertesi sene memur babasının tayini nedeniyle taşınıp gittiler, ona dair iyi hislerimle beraber.

O günden sonra belki bir doktor veya bir sağlık memuru olacak olan Ergün, sağlıkta şiddetin boyutlarını vücudunun ve kalbinin derinliklerinde hissederek şu kararı verdi:

"Ben şahit olduğum hemen her olayda haksızlığın karşısında durdum ve bana hep 'Avukatı mısın?' diye soruldu. İhtiyacım olduğundaysa yanımda kimseyi göremedim. Bu avukat her neyse çok iyi bir şey olmalı. Ben avukat olmalıyım, belli ki herkesin yapabileceği bir iş değil bu. Ben avukat olmalıyım!"

Bu olaydan sonra Harun Öğretmen ile çok konuşmasam da onun derslerinde daha fazla başarılı olarak mahcubiyet yaşamasını arzuluyordum. Zaten bir çocuğa tokat atmak yanlışken, bir de hedefte yanılarak yanlış öğrenciye attığını öğrendiğini, gözlerindeki pişmanlıktan görebiliyordum. Kendi kendime: "Belki de bu adam artık öğrencisine tokat atmaması gerektiğini, savunma hakkı vermesi gerektiğini öğrenmiştir." diye düşünerek mutlu oluyordum. Emekliliği geldiğinde helalleşmek için sınıfla vedalaşırken özel olarak yanıma gelmiş;

"Ergün hakkını helal et evladım, bizler de hata yapabiliyoruz." demişti.

Lise yıllarım da ortaokuldan farklı geçmemiş, yer yer savunma almadan hüküm açıklayan öğretmenlerle ufak tefek sorunlar yaşamıştım. Zaman zaman dayanamayıp yine milletin avukatlığını yapıp, aynı sorulara muhatap olmuştum:

"Avukatı mısın?"

İçimden, değilim ama olacağım desem de bunu açıklamıyor, derslerimi en iyi şekilde verip üniversiteye başlamak için sabırsızlanıyordum. Üç vekilli şehirden dışarı çıkmamış bir genç olarak İstanbul hayalleri kuruyor, İstanbul Üniversitesinin tarihî kapısının kartpostalını ders kitaplarımın arasında gezdiriyordum.

İstanbul hayallerimin bir diğer kısmını ise dört yaşında düştüğüm derin bir sevda işgal ediyordu: Beşiktaş sevdası. İnönü'de maç izleme şansı nasip olur muydu? Bazen ümitsizliğe kapılsam da kendimce belirlediğim hayat felsefem yardımıma koşuyordu. Benim için "Nasıl olacak?" sorusu yersizdi. Kendime bir soru soracaksam bu, "Neden olmasın?" sorusuydu.

Öğretmen okulunda okumanın sağladığı birçok avantajın yanında bir dezavantajım da vardı. Bu okullarda eğitim bilimleri dersleri verilir ve mezun olan öğrencilerin çoğu öğretmen olurdu. Öğretmenlik gibi kutsal bir mesleği yapmak her zaman cazip gelse de benim gönlümde Harun Öğretmenden yediğim tokattan beri avukatlık yatmaktaydı. Zaman zaman öğretmenlerimle bu konuda fikir ayrılıkları yaşıyordum ama kararlıydım. Sınav yaklaştıkça, doğup büyüdüğüm memleketimden ayrılacağıma olan inancım artmakta ve avukatlık mesleği için yanıp tutuşan bir genç olarak tedirginlik yaşamaktaydım.

Üniversite sınavları gelip çatmıştı. Aylardır çatıştığım yetmemiş ki annem yanıma gelip; "Oğlum yüreğun nasi istiyisa oyle olsun." demiş, işi de sağlama almak için günlerdir okuduğu kırk bir adet pirinci yutmamı istemişti. Pirinçleri yutarken bir yanda sınanmanın verdiği baskı diğer yanda soruları pirinç mi cevaplayacak düşüncesi ile tebessüm ederek; "Anne hakkını helal et!" dedim. Son pirinci de yutarak sınava gireceğim okulun yolunu tuttum. Sınav beklediğimden daha iyi geçmişti ve ben emin bir şekilde sonuç belgemin geleceği günü bekliyordum. Şimdiki gibi internet, bilgisayar olmayan o günlerde sınav sonuçları da postayla geliyordu. Çay mevsimi nedeniyle bizi evde bulamayan postacı sonuç kâğıdımı muhtara bırakmış, köyde sınava giren başkaca kimse olmadığından muhtar anlam veremediği bu kâğıdı diğer evrakların içine atmış, sonra da unutmuştu. Gelmeyen sonuç belgesi beni endişelendirirken ev halkı gayet rahat bir

şekilde; "Gelir gelir merak etme." diye tekinlerde bulunuyordu. Muhtara "Bize gelen giden bir evrak var mı?" diye soran babam ise "Bu adamın işine güven olmaz, yarın gidelim de evraklara bizzat bakalım." diye beni sakinleştiriyordu.

Bitmek bilmeyen bir gecenin ardından muhtarlığı açtırıp evraklara bakmaya başladık ve sınav sonuç belgemi bulduk. Tercihlerin son günleri yaklaşırken süreyi kaçırmadan sonuç belgemi almıştım. Tercih sonuçlarının gelişi için artık muhtara güvenmeyip hemen her günümü evde postacıyı bekleyerek geçirdim. İstanbul Üniversitesini kazandığım sonuç belgesini getiren postacıya müjde olarak para vermeye çalışan babamın sevincinin aksine, ben durulmuş ve o ana kadar nasıl olacağını düşünmediğim evimden ayrılmanın hüznüne kapılmıştım.

Ertesi gün babamla birlikte çarşıya inerek kayıt için gerekli evrakları toplamaya başladık. Seyahat yazıhanesinden iki tane şoför arkası bilet aldık. Anneler evlatlarını evden gönderirken çok ağlar, babalar ise belli etmeden içten içe ağlar. Anam ve kardeşlerimle vedalaşıp babamla birlikte İstanbul için yola koyulduk. Kaptan babamın asker arkadaşının kardeşi olduğundan molalarda çay ve yemekte sınır yoktu. Yıllardır hayalini kurduğum şehir artık çok yakınlarımdaydı. Boğaziçi Köprüsü'nden filmlerdeki gibi geçmeyi beklerken otobüsün harem denilen bir yere gideceğini öğrenmiş, biraz üzülmüştüm. Babam, "Üzülme, vapura bineceğiz." deyince keyfim yerine gelmişti. Eminönü'ne vapurla geçip tramvayla Beyazıt'a geldik. Kitaplarımın arasında kartpostalı duran tarihî kapı tam olarak karşımdaydı. Güvercinlerin arasından kapıya odaklanmış koşar adım ilerlerken babamın sesiyle duraksadım:

"Yavaş Ergün okul kaçmıyor ya!"

Bu sesle fark ettim ki babamla aramızda otuz kırk metre mesafe açılmış. Kapıyı görünce neredeyse babamı unutmuştum. Okuldaki kayıt bürosunda öğrenci kaydımı yaptırdıktan sonra, bizim köyden İstanbul'a çalışmaya gelen Tahsin abinin Aksaray'daki evine doğru yol aldık. Benim aksime babam, gençlik yıllarında İstanbul'da çalıştığı için buraları iyi biliyor, acemilik çekmiyordu. Babamla bir müddet konuşan Tahsin abi bana dönerek:

"Ee artık İstanbul'un suyunu içtin, daha da Rize'yi unut." dedi.

Su içmekle ne alakası var diye düşündüğüm meselenin ne olduğuna yıllar sonra vakıf olacaktım elbette. Tahsin abinin genişçe odasında bana yatak ayarlanmış, artık kalacak yerim burası olmuştu. Birkaç gün sonra babamla vedalaştık. Yıllardır hayalini kurduğum, nicelerini hiç eden bu koca şehirde artık tek başıma kalmıştım. Babamın giderken bıraktığı yüklüce paranın büyük bir kısmını Tahsin abiye verdim. Lazım oldukça parayı ondan alıyordum. Derslerin başlamasına on beş, yirmi gün daha vardı. Bu sürede İstanbul keşifleri yapıyor, okul kütüphanesine gidiyor, kitapları karıştırıyordum.

Artık güz dönemi dersleri başlamıştı. Türkiye'nin en büyük amfisi Amfi-1'deki açılış dersine dönemin tüm hocaları katılmıştı. Yüzlerce öğrencinin sesi soluğu kesilmiş pürdikkat hocaların ağzından çıkan sözleri dinliyordu, birçoğunu anlamasa da. Amfi beni âdeta büyülemişti, o güne kadar büyüklük ölçüsü çay tarlası olan bir genç olarak yarınların adalet tarlasına bakıp; "Burası çaylık olsa en az dört beş ton çay verir." diye geçirmiştim içimden. Evvelki eğitim dönemlerimin aksine Hukuk Fakültesi okuyan her genç gibi dersler beni de çarpmıştı. Kendimce seksen-doksan alması gereken sınav kâğıtlarımın karşılığında panoda, "GEÇMEZ" ibaresini görünce ufak çaplı şoklar geçi-

riyordum. Arkadaşlarımın durumu da farklı olmadığından bir nebze rahatlamıştım. Hukuk Fakültesinde her dersin farklı bir tarzı, her hocanın farklı bir başarı kriteri vardı. Tuğla gibi kitapları okuyup bu derslerden kalmak çoğu kez zoruma gidiyordu.

Üniversite arkadaşlıkları oldukça güzel ve unutulmaz dostluklardır. Yurdun dört bir yanından İstanbul'a gelen Anadolu evlatları, ülkenin hukuk inşaatına birer tuğla olmak için tuğla gibi kitapları okuyorlardı. Bunun yanında; İstanbul'da ailesiyle birlikte yaşayan şanslı gençler, af kanunundan yararlanıp yirmi yıl sonra fakülteye dönen abiler, ablalar ve yabancı ülkelerden gelen öğrenciler de vardı. Üniversitede genellikle kızlar erkek arkadaş, erkekler de kız arkadaş edinirdi fakat Hukuk Fakültesi bu noktada diğer bölümlerden biraz ayrılıyordu. Zira okulda kitaptan başını kaldırabilen kız da yoktu erkek de. Sınıf arkadaşlarının nasıl ders çalıştığını görünce insan ister istemez kendini yarışın içerisinde hissediyor ve ders çalışmaktan kendini alamıyordu. O nedenle okulda tanışıp evlenen arkadaşımız pek olmadı.

"Merhaba tanışabilir miyiz?" diye gelen kızların hemen hepsi kaçırdığı dersin notu olup olmadığını soruyordu. Saf arkadaşlarımız bir "Merhaba" kelimesine eriyip notu, kitabı teslim etse de Anadolu'nun bağrından kopup gelen Ergün, "Not verilmez, satılır." felsefesi ile hareket ediyor, ancak ücretini ödeyenle notlarını paylaşıyordu. Emeğe saygı o yıllardan beri vazgeçilmez düsturum olmuştu.

Hukuk Fakültesi kitapları oldukça pahalıydı. O nedenle sıfır kitap alamayan öğrenciler, genelde üst sınıflardan dersini geçen ve önceki yıla ait ders kitaplarını satmak isteyen öğrencilerden bunları temin ediyordu. Fakültede bu noktada bir koordinasyon eksikliği olduğunu hemen fark ettim. Bazı öğrenciler ikinci el kitap bulamazken bazıları da kitaplarını satamıyordu. Bu noktada

ticari zekâmla hemen kendime bir ekmek kapısı oluşturarak bu işe para yatırdım. Üst sınıflardan temiz ve kullanılabilir kitapları alıyor, yüzde yirmi işletme kârı ekleyerek ihtiyaç sahiplerine satıyordum. Alan da satan da bana duacı oluyor, arada kendi kitaplarımın masraflarını da çıkarmış oluyordum.

Hukuk Fakültesinde okumaya başladığım andan itibaren aslında avukatlık mesleğine giriş yapmıştım. Tatillerde, bayramlarda konu komşu akrabaların hemen hepsinin ufak tefek hukuki sorularına muhatap oluyordum. Birçok sorunun belki cevabını veremiyordum ama insanların gözünde bilen kişi olarak görülmenin sorumluluğu ile konuları araştırmaya başlıyordum. Okul süreci devam ederken yaz aylarında bir pazarlama şirketinde küçük ev aletlerinin pazarlama işini yapıyor, okul harçlığıma katkı sağlıyordum. Parayı bu denli sevmemin bir nedeni de ne kadar zor kazanıldığını genç yaşlardan itibaren öğrenmiş olmamdı.

Pazarlama işinin avukatlık mesleğime yapacağı katkıların o zamanlar elbette farkında değildim. Bir ürünü vatandaşın evine giderek satmayı öğrenen Ergün, yazıhanesine gelen müvekkil adaylarına karşı çok daha rahat olacaktı. Üçüncü sınıfın yazında, pazarlama işinde çalışmaktan sıkılmış ve artık bir hukuk bürosunda çalışmayı düşünmeye başlamıştım.